

‘Samen de verandering realiseren’

Hoe zorgen we ervoor dat aios huisartsgeneeskunde over 20 jaar nog steeds huisarts willen zijn? Lovah-secretaris **Astrid Drijkoningen** en LHV-bestuurslid **Lammert Hoeve** in gesprek over het Lovah-manifest ‘De huisarts van morgen’.

TEKST: CORIEN LAMBREGTSE
BEELD: ROB TER BEKKE

Het manifest brengt hen op een warme zomermiddag samen aan tafel. Astrid Drijkoningen is derdejaars huisarts in opleiding en secretaris van de Lovah, de vereniging van aios. Ze heeft haar onderwijsdag onderbroken en is vanuit Zeist naar de Domus Medica gefietst. Lammert Hoeve, LHV-bestuurslid en huisarts in Sprang Capelle, heeft er al een halve overlegdag op zitten. De degen hoeven niet gekruist, dat maakt de sfeer ontspannen.

ASTRID

‘De huisartsenzorg staat van alle kanten onder druk. Te weinig geld, te weinig menskracht, en dat terwijl de verrijzing doorgaat. Dat merken wij als aios natuurlijk ook. We horen veel praktijkhouders klagen over de werkdruk en alle rompslomp die bij een praktijk komt kijken. Dat doet natuurlijk ook wat met ons als aios. Waar beginnen we eigenlijk aan, wat komt er straks allemaal op ons af? De Lovah heeft de afgelopen jaren een aantal masterclasses

gehouden waarin we flink over de toekomst van het vak hebben gediscussieerd. De uitkomsten ervan hebben we in het manifest samengevat. Dit is hoe wij willen dat het huisartsenvak er in de toekomst uitziet. De hoofdboodschap is dat het leuk moet blijven om huisarts te zijn. Ook over twintig jaar.’

LAMMERT

‘Ik heb het manifest met plezier gelezen en zou er zo mijn naam onder zetten. De LHV en de Lovah strijden voor hetzelfde doel. Het is mooi om te zien hoe de aankomende generatie huisartsen de toekomst van het vak ziet. Voor mij is het een bevestiging dat we als LHV op het goede spoor zitten. We zijn het eens over de kern van het vak, we hebben dezelfde zorgen. Daarin kunnen we samen optrekken. We hebben elkaar nodig om de verandering te realiseren.’

ASTRID

‘Je hoort steeds vaker dat huisartsen na een paar jaar besluiten iets anders te gaan doen, omdat ze het vak te zwaar of te druk vinden. Ook zien we dat waarnemers de stap naar praktijkhouderschap uitstellen. Daar willen we het over hebben. Binnen de Lovah, maar ook met partijen als de LHV, VWS, zorgverzekeraars en andere aios-verenigingen. Hoe zorgen we ervoor dat aios huisarts kunnen worden op de manier die ze het liefst willen en over twintig jaar nog steeds met plezier huisarts zijn?’

LAMMERT

‘We hebben vorig jaar op het Malieveld gestaan om duidelijk te maken dat de grens van wat we als huisartsen kunnen echt is bereikt. Mede daardoor is het gelukt om meer tijd te krijgen voor de patiënt. Tegelijkertijd schrikt ons gemopper en geklaag aios af om voor huisartsgeneeskunde te kiezen en zien waarnemers er tegenop om praktijkhouder te worden. En dat terwijl we nu al huisartsen te kort komen. Het wordt tijd dat we veel meer gaan vertellen hoe leuk het is om praktijkhouder te zijn.’

ASTRID

‘85 procent van de aios wil praktijkhouder worden. Best verrassend hè? We hebben net een ledenenquête gehouden waarin we die vraag hebben gesteld. De praktijk laat alleen zien dat het er lang niet altijd van komt. Aios denken bijvoorbeeld dat ze als praktijkhouder meer uren moeten werken dan ze willen, minder flexibel zijn en dan ook nog ANW-diensten moeten draaien.’

LAMMERT

‘Gelukkig gaan we die ANW-diensten nu anders verdelen. Dankzij het ANW-actieplan zijn nu alle huisartsen samen verantwoordelijk voor de invulling van de diensten en kunnen mensen zelf plannen wanneer ze diensten doen. Dat maakt het een stuk leuker om praktijkhouder te zijn. Het is trouwens helemaal niet

‘De Lovah heeft flink over de toekomst van het vak gediscussieerd. In het manifest staat hoe we willen dat het huisartsenvak er in de toekomst uitziet: het moet leuk blijven om huisarts te zijn. Ook over twintig jaar.’

zo dat je als praktijkhouder 50 uur moet werken in de daguren. Integendeel, je kunt je praktijk regelen zoals je zelf wil. Je kunt taken delegeren en zelfs iemand aannemen om je medewerkers aan te sturen. Ik denk dat je als praktijkhouder zelfs meer vrijheid kunt hebben dan een waarnemer. We zouden dat als opleiders veel vaker aan aios moeten vertellen. Ik ben zelf ook opleider. Ik probeer mijn aios altijd te laten zien hoe fantastisch het is om praktijkhouder te zijn. Ze mogen alles van mijn praktijk weten. Ik laat ze ook mijn boekhouding zien. Kunnen ze zien dat het leuk is om eigen baas te zijn.’

‘In jullie manifest pleiten jullie voor een sterke eerste lijn, als noodzakelijk fundament voor de zorg. Wat is daar volgens jullie voor nodig?’

ASTRID

‘Een sterke eerste lijn is vooral gebaat bij continuïteit van zorg. Wij vinden dat het makkelijker moet worden om een vaste praktijk te vinden. Als praktijkhouder, patiënthouder of in vaste dienst. In het manifest zeggen we: help jonge huisartsen in hun zoektocht naar een vaste praktijk. Maak het starten van een nulpraktijk simpeler en aantrekkelijker. Geef inzicht in welke praktijken overgenomen kunnen worden en waar vaste contracten mogelijk zijn. Laat een startende huisarts in de regio kennismaken met de vaste huisartsen. En laat jonge huisartsen begeleid worden door ervaren praktijkhouders.’

LAMMERT

‘Helemaal mee eens. De LHV is om die reden twee jaar geleden bijvoorbeeld met een mentorproject begonnen. Beginnende huisartsen en ervaren collega's worden aan elkaar gekoppeld om samen te sparren. Verder wordt de LHV Vacaturebank doorontwikkeld tot een platform waar huisartsen die een opvolger zoeken en huisartsen die een praktijk zoeken elkaar kunnen vinden.’

ASTRID

‘Het is natuurlijk niet zo dat iedere huisarts praktijkhouder móet worden. Je kunt ook hidsa worden of een praktijkvorm kiezen waarin de hele bedrijfsvoering door iemand anders wordt gedaan. Dat mag best een commerciële partij zijn, als die maar niet uit is op winstmaximalisatie. Want dat gaat vaak ten koste van goede zorg. Met een waarnemend arts op afstand krijg je geen vertrouwensband.’

LAMMERT

‘De kern van ons vak is continuïteit. De meerwaarde van de huisartsenzorg is dat huisartsen hun patiënten kennen. Daardoor kunnen wij mensen uit het ziekenhuis houden. Huisartsenzorg heeft geen meerwaarde als patiënten alleen door wisselende waarnemers worden gezien of alleen kunnen bellen met een huisarts die op afstand zit. In die situaties worden patiënten toch sneller en vaker verwezen naar de tweede lijn. Wat vind jij trouwens zelf het spannendste punt uit het manifest?’

ASTRID

‘Ik denk het punt over houdbare zorg: ‘Een houdbare zorg is een zorg waarin keuzes worden gemaakt.’ We lopen met z’n allen tegen grenzen aan. De beschikbaarheid van mensen en middelen is beperkt. Als we daarin zelf geen keuzes maken, zullen die keuzes wel voor ons worden gemaakt. Er zijn nu al heel veel mensen die geen huisarts kunnen vinden. We moeten veel meer inzetten op preventie om dure behandelingen te voorkomen. Kunnen we als huisartsen op dat punt niet veel meer van ons laten horen? 80 procent van wat je in de supermarkt kunt kopen is niet gezond. Daar zien huisartsen dagelijks de gevolgen van. Je ziet patiënten worstelen met hun leefstijl. In het manifest zeggen we: maak gezonde producten goedkoop, bestrijd armoede en ongelijkheid, voorkom milieuvervuiling, verbeter de luchtkwaliteit, ban roken echt uit en creëer ruimte en prikkels om te bewegen. Vind je dat radicaal klinken? Over deze aanbevelingen was nauwelijks discussie, daar waren we het als aios heel snel over eens.’

LAMMERT

‘Het is belangrijk om kinderen al vroeg te leren wat een gezonde leefstijl is en niet pas later, als iemand klachten heeft. Een gezonde leefstijl zorgt ervoor dat mensen minder vaak naar de huisarts hoeven, waardoor er meer tijd overblijft voor mensen die de huisarts nodig hebben. Veel discussies in de zorg gaan over substitutie: zorg die de eerste lijn van de tweede lijn overneemt. Het is alleen nooit helder geworden of dat ook echt besparingen oplevert. Ik denk dat het belangrijker is dat wij inzetten op goede zorg in de eerste lijn, want daarmee voorkomen we zorg in de tweede lijn.’

ASTRID

‘Eens. Een sterke eerste lijn is heel belangrijk. De huisartsenzorg verbruikt maar 7 procent van het zorgbudget, maar is goed voor 94 procent van de behandelingen. Door te investeren in de eerste lijn besparen we kosten voor de hele zorg en houden we de zorg betaalbaar.’
‘In ons manifest zeggen we ook dat het voor houdbare zorg noodzakelijk is dat de zorg klimaatneutraal wordt. Dat is voor ons ook een belangrijk punt. Niet alleen omdat klimaatverandering gezondheidsschade veroorzaakt, maar ook omdat de zorg zelf klimaatverandering veroorzaakt. De zorgsector is verantwoordelijk voor 7 procent van de uitstoot van de broeikasgassen in Nederland. Ook hier is preventie een belangrijkste eerste stap. Daarmee voorkomen we een deel van de onnodige belasting op het milieu. Daarnaast vinden wij dat in alle richtlijnen de klimaatimpact van adviezen moet worden meegewogen. Ook roepen wij op om energieverbruik in praktijken te minimaliseren en reisgedrag duurzamer te maken. Hoe kijk jij daar tegen aan?’

LAMMERT

‘De jongere generatie gaat voorop in de aandacht voor verduurzaming. We maken als LHV wel stappen op milieubewustzijn. Zo is er een e-boek met tips om de huisvesting, de praktijkvoering en de consultvoering te verduurzamen. Dit onderwerp krijgt de komende jaren zeker meer aandacht. Ik vind het mooi dat aios en jonge huisartsen ons prikkelen om te kijken hoe het duurzamer kan.’
‘Wat ik ook mooi vind, is dat jullie in het manifest het belang van onderlinge samenwerking benadrukken.’

ASTRID

‘Klopt. Wij zeggen: ‘De zorg, dat zijn we met z’n allen’. We hebben de sociale geneeskunde, de thuiszorg, de verpleeghuizen en de specialisten nodig voor de zorg van onze patiënten. We vinden als aios ook dat het tijd wordt voor meer interdisciplinair onderwijs in de geneeskunde. Als aios huisartsgeneeskunde lopen we al lang stages in ziekenhuizen. Waarom lopen andere aios geen stage in een huisartsenpraktijk? Dat zou het begrip en de samenwerking tussen huisartsen en ziekenhuisartsen echt ten goede komen.’

‘De beschikbaarheid van mensen en middelen is beperkt. Als we daarin zelf geen keuzes maken, zullen die keuzes voor ons worden gemaakt’

LAMMERT

‘Voor de LHV is samenwerking ook een belangrijk punt. Niet alleen met externe zorgpartners, maar ook binnen het praktijkteam. De huisarts kan het al lang niet meer alleen. We hebben assistenten, praktijkondersteuners en verpleegkundigen nodig om de huisartsenzorg overeind te houden. Zonder hen zou het tekort aan huisartsen nog veel urgenter zijn geweest.’

ASTRID

‘Helemaal mee eens. In het manifest benoemen we de medewerkers van praktijkteams niet apart, omdat het voor ons al lang vanzelfsprekend is dat een huisartsenpraktijk uit een breed team bestaat. Wat zou je als huisarts zonder assistentes of praktijkondersteuners moeten?’

De kern van het Lovah-manifest

‘Over 20 jaar willen wij als huisarts werken in een land dat gezondheid in een breder perspectief bekijkt en daarom bewust keuzes heeft gemaakt. Wij willen effectief en prettig samenwerken met alle andere zorgverleners, zonder onnodige administratie en met een tuchtrecht dat ons niet onnodig beperkt. Wij willen werken in een sterke 1e lijn waar wij continuïteit van zorg leveren met adequate ondersteuning door ICT en zonder impact op het klimaat. Laten we er samen voor zorgen dat dit de komende jaren werkelijkheid wordt.’
Het [manifest](https://www.lovah.nl) is te vinden op [lovah.nl](https://www.lovah.nl).